

TARUPETTÄI

KARULA RAHVUSPARGI INFOLEHT nr. 47

sügis 2011

Järvesaarõ talu Foto: erakogu

Saarjärve talu mäletab

Kolmapäeviti 10.45 sõidab Ähijärve külastuskeskuse õuele kalalavka, enne seda on lavka sõitnud läbi ka Järvesaarõ talu õuest. Nii saavad põlised Ähijärve küla elanikud oma tänase kala.

Pärastlõunasel ajal astusin läbi Järvesaarõ talust. Laual oli maitsev praekala, millega mind kostitati. Seesama lavkakala, mitte Saarjärvest püütud. Miks siis süüakse lavkakala, kui mõlemal pool talu on järv? Erika lapsepõlv möödus Kalda talus Ähijärve külas. Ta jutustas põneva loo, kuidas omal ajal Karula järvedest kalu püüti.

(artikkel jätkub lk. 2)

- Saarjärve talu mäletab
- Mälumaastikud
- Hundid murravad koduloomi
- Metssead ja koprad teevad kurja
- RMK toimetamised
- Haruldased võtmeheinad
- Must toonekurg
- Taas kaks vana talukohta ellu äratatud
- Projekt „Meie Karula“

T A S U B T E A D A

Saarjärve talu mäletab *(artikli algus esikaanel)*

Talviti käisid Peipsi kalurid Karulas Ähijärve peal talvist noodapüüki tegemas. Käidi ka väiksematel järvedel, aga seal püüti kord kolme aasta tagant, suurematel üle aasta. Talvine kalapüük toimus umbes 1940-1960 aastatel, viimane kord käidi püüdmas 1960.a. Kalamehed elasid püügiperioodil põhiliselt Kalda ja Ähijärve talus.

Esimene päev kulus puhtalt ettevalmistuste tegemiseks, jäässe raiuti hulk auke, tehti valmis ridvad ja korrastati aidad. Teisel päeval läks nooda tõmbamiseks. See oli nii põnev, et külarahvaski tuli seda vaatama. Eriti meeldis see lastele, kes huviga ümber kalameeste jooksid. Noota aeti pika ridvaga ühest august teiseni. Nooda välja tõmbamiseks tehti jäässe suurem auk. Päevaga tõmmati järvest noodaga 11 hobusekoormat kalu välja. Kalureid tuli kokku umbes 10-12 ning neil oli kaasas ka oma valge hobune ja regi. Ree peale oli tehtud kõrgenduskast, kuhu kala laoti ja aitade juurde sorteerimiseks viidi. Selle töö jaoks tuli omakorda kohale paar sorteerijat, kes kõik kala liikide ja suuruse järgi ära sorteeris.

Talu aidad tehti selleks ajaks viljast puhtaks. Kala laotati sortide kaupa õhukese kihina linase riide vahele. Seejärel lasti õues ära külmuda ja ladustati aitadesse. Selleks ajaks, kui kala püütud, sorditud ja külmutatud, tuli Peipsi äärest kalaauto kaladele järgi. „Tolle aja jooksul mis nad siin olid viidi kaks autokoormat kalu. Kus siis oli kalu. Kohad ja latikad olid nii suured, et selliseid pole ammu näinud, ammugi siit järvest püütud.“

Naabrimees Elmar Susi olevat rääkinud, et sellist püüki tehti ka Suur Saarljärve peal. Kui taluniku järve peal noodapüüki tehti, siis anti pool kala talunikule ja pool võeti endale. Nüüd ei saa kala enam kuidagi, lihtsalt ei ole kalu. Kui Erika 50 aastat tagasi Järvesaarõle kolis, käis Kalev ikka aegajalt järve ääres kala püüdmas. Juba vähese ajaga oli ämber kalu täis. Sel aastal pole aga õnnega ühtegi kala saanud. Selle põhjuseks peab Erika seda, et varem hoolitses iga talumees oma kraavide eest, kraavid olid puhtad ja kala sai liikuda. Kraavide lahtikaevamine oli poisikeste töö. Iga kolme aasta tagant puhastati ja

Jaan Kõõts Suur Saarljärvel kalal 1966. a. Foto: erakogu

kaevati kõik talu kraavid lahti. Siia Saarljärvedesse tuli kala kraave mööda Ähijärvest. Saarljärved olid omakorda kahest kohast ühendatud. Kolhoosi ajal sökuti kraavid masinatega kinni ja järvedes hakkasid kalad surema. Kalev kaevanud siis uue kraavi ja suremine jäi vähemaks. Suur Saarljärvest läks kala edasi Sibula järve. Kevadel püüdsid lapsed kraavidest paljakäsi haugi. „Kala taht rännata niikui jännes, kui jänesele uut poissi ei tuu, sis kohe lätt terve suguvõsa ja nii om kalal kah.“ Selle peale arvas Kalev: „Et kas naisterahvas ei taha rännata vai?“

Endised kalarikkad ajad on möödas ja praegu saab kala heal juhul lavka pealt ja turult. Erikale ja Kalevile on mitmeid kordi turult kala ostes öeldud, et kas häbi ei ole kala osta, ise elate kahe järve vahel.

Nii jääbki küsimus üles, et kuhu on jäänud Karula järvedest kala? Püüame selgusele jõuda Karula kalavarude hetkeseisuga ja järgmistes „Tarupetta“ numbrites vastuse anda.

Mälestusi kalapüügist ja elust-olust omal ajal jutustas Järvesaarõ talu perenaine Erika Saaron (Kõõts) 70 a. ja peremees Kalev Saaron (79 a.).

Külas käisid Celia Roose ja Tiia Trolla

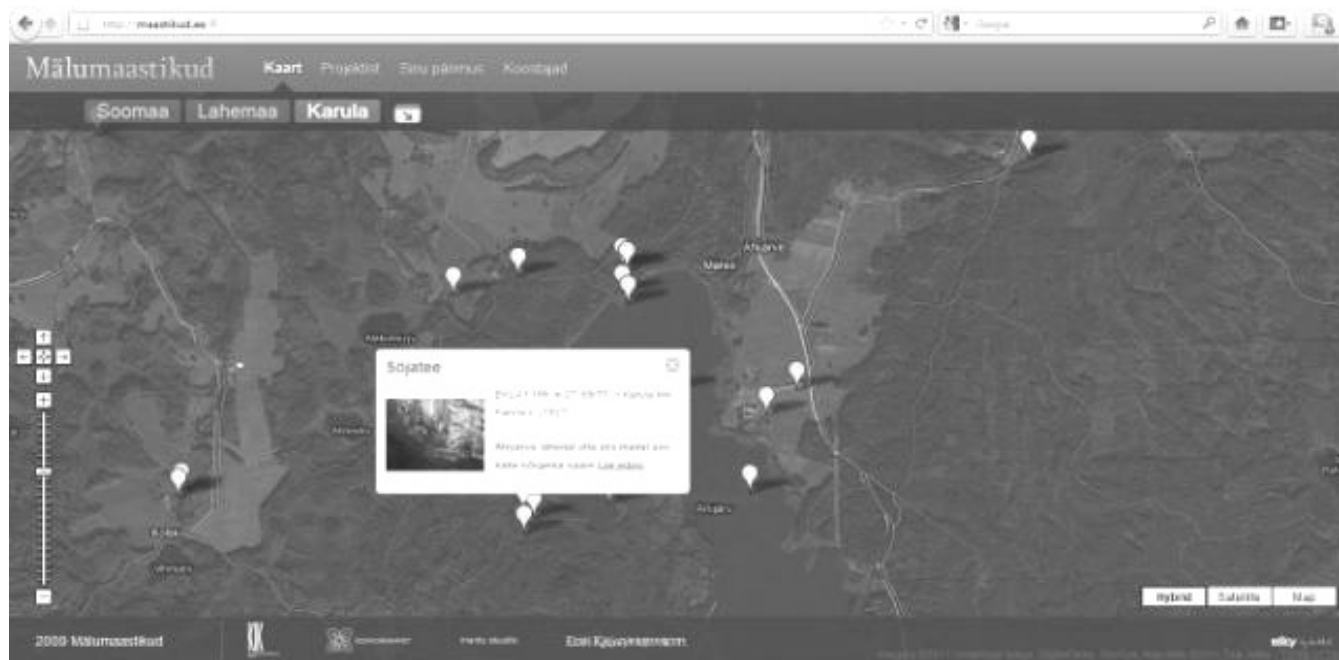
Mälumaastikud - kohapärimuse lehekülg internetis

Üle saja aasta on Karulast ja mujalt Eestist kogutud kohapärimust – vanasid jutte, mis seostub mingi kindla kohaga maastikul. Need lood on üles kirjutatud, hilisemal ajal ka lindistatud, aga nende leidmine ja kindlate kohtadega seostamine võib olla keeruline. Mälumaastike projekti eesmärk oli jälle ühendada jutud paikadega ja samas teha see informatsioon kergesti kättesaadavaks kohalikele inimestele.

Juba mõnda aega on internetis leitav leht Mälumaastikud (<http://maastikud.ee/>), kus interaktiivsele kaardile on kantud Karula rahvusparki kohapärimus. Projekti juht oli Tõnno Jonuks, Lahemaa rahvusparkidega tegelesid Kaisa Sammelselg, Helen Hanni ja Karula rahvusparkiga mina, Pikne Kama.

algus. Kui huvilist see paik huvitab, siis saab ta vajutada nupule „loe edasi“ ja nii avaneb lugejale kogu pärimustekst. Mõne paiga kohta võib olla ainult üks pärimusteade, mõne kohta on aga kümneid üleskirjutusi. Piltidele klikates avanevad need suuremana ja avanenud aknas on ka koordinaadid, mille abil võib huviline täpse koha maastikul üles otsida. Pärimusteksti all on viide, kust selle teksti originaali võib leida ning mis aastal see kogutud on.

Kahjuks ei suutnud me kõiki pärimustekste konkreetse kohaga seostada, maastikud on vahepeal muutunud ja osad kohanimed unustatud. Nendel juhtudel oleme me lisanud kommentaari „Asukohamäärang“, kus me seletame, kui täpselt ja mis alustel on pärimuspaiga asukoht määratud.

Selline näeb välja Mälumaastike lehekülg

Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt rahastatud tööd algasid juba 2009. aastal Karula kohapärimuse koondamisega. Sama aasta suvel toimusid Karulas ka välitööd, kus muuseumitest pärit lugude toimumispaika prooviti maastikul jälle üles leida. Selle juures saime suurt abi ka kohalikelt elanikelt. Nüüd on need pärimuspaigad internetist leitavad, kuigi töö pole veel lõppenud. Loodetavasti täieneb Mälumaastike lehekülg pidevalt ja rahastust leiab ka Mälumaastike jätkuprojekt.

Mälumaastike kasutamine on lihtne – teiste rahvusparkide seast tuleb valida Karula ja siis avaneb uurijale kaart, kus kollased ikoonid tähistavad pärimusega seotud paiku. Ikoonile vajutades avaneb koha nimi, pilt ja pärimusteksti

Kahjuks pole ka kõik pärimuspaigad avalikud. Ebaseaduslike metallidetektoristide kartuses on salastatud need paigad, kus võib olla arheoloogilisi leide, kuid samas pole riikliku kaitse all. Loodetavasti saavad tänu sellele projektile pärimuspaigad siiski rohkem teadvustatud ja seega oskavad inimesed neid ka paremini hoida ja säilitada. **Mälumaastike abil saab iga inimene uurida, mis pärimuspaigad tema koduümbruses paiknevad ja kui kellelgi on parandusi või täiendusi, siis ootan neid meiliaadressil pikne.kama@gmail.com. Head uurimist!**

Pikne Kama
TÜ arheoloogia tudeng

Kui hundid murravad koduloomi

Seoses sügise saabumisega aktiveerub ka metsas ringi liikuvate kiskjate tegevus. Suvel sündinud järelkasv on vaja iseseisvaks eluks ette valmistada.

Huntide puhul väljendub see eelkõige intensiivsemas lammaste murdmises hilissuvel ja sügisel. Kuna lambad on üsna kergesti kättesaadavad ja murtavad saakloomad, siis on huntidel neid hea ära kasutada kutsikate väljaõpetamiseks murdmise eesmärgil.

Mida saab ise ära teha

Lammaste murdmise vältimiseks saab maaomanik esmalt palju ise ära teha. Kõige kindlam viis murdmiste ärahoidmiseks on oma vara huntide eest kaitsta.

- Lammaste koppel tuleks ümbritseda elektrikarjusega, mille kõrgus oleks vähemalt 1,5 meetrit, ning traatide arv 5-6 traati.
- Veekogud piirata elektrikarjusega või mitte kasutada veekogu kopli piirdeks, kuna hundid ujuvad sealt lihtsalt üle.
- Lisaks tuleks hilissuvel-sügisel lambad ajada ööseks aedikutesse või lauta varjule.
- Suuremate lambakarjade puhul tasuks mõelda ka karjavalvuri (karjakoera) abile. Korralikult väljaõpetatud suuremat kasvu karjakoer, nt. Kaukaasia lambakoer, suudab karja efektiivselt kaitsta nii kahe- kui ka neljajalgsete pahategijate eest.

Kuidas käituda kahju korral

Kui hundid on omaniku pingutustest hoolimata lambaid murdnud, siis tuleks pöörduda Keskkonnaameti piirkondlikusse kontoris või helistada otse kahjustuste hindajale.

- Kohapealt leitud murdja jala- ja tegevusjäljed tuleb säilitada, vältides nende äratallamist. Kiskja tegevusjälgi võib lammaste omanik otsida ka lähipiirkonnast.
- Juhul kui eksperti ei õnnestu koheselt telefoni teel kätte saada (nädalavahetustel, väljaspool tööaega), siis tuleks eksperdi saabumiseni kahjustuskoht murdja jala- ja tegevusjälgede säilitamiseks kinni katta kile või muu veekindla kattematerjaliga. Võimalusel tuleks kinni katta ka murtud objektid, eriti juhul, kui neid enam kulinaarselt kasutada ei saa.
- Lisaks võib lammaste omanik kahjustuskoha ja murtud loomad fotoaparaadi olemasolul üles pildistada. Omaniku tehtud pildid kergendavad hiljem eksperdi tööd.

Kahjustuste olemasolul on soovitatav helistada otse ekspertidele või Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru kontori üldnumbril 7 868 360. Suurkiskjate kahjustuste ekspertidega tegelevad Põlva-Valga-Võru regioonis jahindusspetsialist Margo Tannik (tel 516 0148) ja looduskaitse bioloog Tarmo Evestus (tel 53 088 511).

Margo Tannik
Keskkonnaameti jahinduse spetsialist

Kui metssead ja koprad teevad kurja

Seoses talve tulekuga puutuvad rahvuspargis elavad maaomanikud sageli kokku metssigade poolt tekitatavate kahjustustega. Sageli avastatakse õue- või põllumaad vaatama minnes, et metsanotsud on murukamara üles tuhninud või kartulipõllult kartulid ära söönud. Pahategijate korrale kutsumiseks on kõige lihtsam pöörduda kohapeal metssigade arvukust reguleerivate jahimeeste poole. Rahvuspargi Võrumaa poolel reguleerib jahiulukite arvukust Jahiühistu ELK ja Valgamaa poolel MTÜ Roheline Karula.

Mõlema jahindusorganisatsiooniga on sõlmitud Keskkonnaametil arvukuse reguleerimise leping, mille alusel võib metssigu küttida piiramatult. Suurematest metssigade poolt tekitatud

kahjustustest võib maaomanik teavitada ka Keskkonnaametit.

Teiseks tõsiseks probleemiks on rahvuspargis kujunenud kobras, kes maade üleujutamisega põhjustab samuti maa- ja metsaomanikele olulist kahju. Kobraste tegevus on intensiivsem just sügisel, kui talvevarude kogumiseks langetatakse kasvavat metsa ning kogutu säilitamiseks veekeskkonnas paisutatakse veekogudes vett. Teine aasta aeg, kui kobrate tegevus on intensiivsem, on kevad. Kevadel enne poegimist tõstetakse veekogu veetaseme vältimaks vaenlaste pääsemist kobraste pesaurgu. Nii või teisiti langeb kobraste aktiivsuse kõrgpunkt kokku kõrgveeajaga ning võimendub seeläbi üleujutuste näol. Nagu metssea nii ka kopra puhul on

Kopra üleujutatud metsamaa

Foto: Olivia Tili

efektiivseimaks ohjamismeetmeks küttimine. Kobrast võib küttida väljaspool poegimisaega 1. augustist kuni 15. aprillini. Kõige lihtsam on teda tabada kevadel vahetult enne jahihooaja lõppu. Siis on kobras aktiivne, taimede vähesuse tõttu lihtsalt märgatav ning päevade pikenedes on ka õhtuti koprajahi jaoks jahimeestel rohkem aega.

Samas tuleb küttimisel mängu eetiline külg, märtsi lõpul-aprilli alguses on emasel kopralt kõhus peaaegu lõplikult välja arenenud looted. Seetõttu eelistavad paljud jahimehed kobrast küttida ikkagi hilissuvel ja sügisel, kuid kevadega võrreldes pole küttimisolud enam nii soodsad.

Kui maaomanik avastab kinnistul kopra-kahjustuse, siis tuleks esmalt pöörduda jahimeeste poole, et nad kopratammid ära livideeriks ning kobraste arvukust piiraksid. Juhul kui kopra-kahjustus esineb väljaspool jahiaega või jahimeestega ei õnnestu kokkulepet saavutada, siis tuleks pöörduda Keskkonnaameti poole. Kopra-kahjustuste eest saab maaomanik ka ennast ise kaitsta, likvideerides kuivenduskraavide kaldalt kobraste toidubaasi – üleliigse võsa.

Jahimeeste kontaktandmed Võrumaa poolel (Jahiühistu ELK, kontaktisik Elmo Kronberg, tel 5238499) ja Valgamaa poolel (MTÜ Roheline Karula, kontaktisik Silver Visnapuu, tel 5283135).

Margo Tannik

Keskkonnaameti jahinduse spetsialist

RMK toimetamised Karula rahvuspargis

Juba mitmendat aastat on lisaks küllastajate suunamisele ka praktilised looduskaitselikud tööd olnud riigimaadel RMK korraldada. Samuti on kaitsealadel asuvate riigimaade kasutusse andmine ja sellega seonduvate lepingute haldamine muutunud RMK vastutusalaks. See tähendab, et varasemad Keskkonnaameti ja maahooldajate vahelised lepingud on RMK-le üle antud. Kõik see toob kaasa selle, et kohalike inimeste ja RMK vaheline suhtlus muutub senisest veelgi tihedamaks.

RMK poolsed partnerid kohalikule inimesele

Partner kohalikule inimesele on eelkõige metskond. Kõigi riigimaadel seonduvate küsimustega võib inimene alati võtta ühendust metskonnaga. Võrumaa osas Võrumaa metskonnaga (metsaülem Agu Palo, tel. 517 7116) ja Valgamaa osas Valgamaa metskonnaga (metsaülem Risto Sepp, tel 513 0147). Vajadusel edastab metskond vajaliku info teistele RMK struktuuriüksustele.

Looduskaitselikud tööd

Karula rahvuspargis looduskaitselikest tööd 2011. aastal võib tuua välja, et Euroopa struktuurifondide toel taastati üle 20 ha niite ja Rebasemõisa külas rekonstrueeriti niitudele

ligipääsuks vajalikud teed ja ülesõidud. Järgmisel aastal on plaanis vastavad alad ka huvitatud maahooldajatele välja rentida. Lisaks puhastati mudakonna sigimistingimuste parandamise eesmärgil mitmeid sulglohe.

Põllumajanduslike maade rentimine

RMK on huvitatud põllumajanduslike maade väljarentimisest kohalikele maahooldajatele ja talunikele. Maade kasutusse andmine toimub läbirääkimiste või avalike enampakkumiste korras. Riigimaade rentimine on olnud jagatud mitme erineva ametiasutuse vahel ning erinevates Eesti piirkondades on esinenud ka riigimaa kasutamist ilma vastavate lepinguteta.

Kõigil kellel puuduvad kirjalikud lepingud või on huvitatud maade edasisest rentimisest, pöörduda maa asukoha järgi: **Valgamaal, Valgamaa metskonna metsaülema (Risto Sepp, tel 513 0147) või Võrumaal, Võrumaa metskonna metsaülema (Agu Palo, tel 517 7116) poole.**, et kontrollida kehtiva lepingu olemasolu ning anda märku enda võimalikust huvist täiendavate maade rendile võtmisest.

Kaupo Kohv

RMK Kaitsekorralduse spetsialist

HUVITAVAT

Karula - haruldaste võtmeheinte pelgupaik

Võtmeheinad on omanäolised ja vähetuntud sõnajalgtaimed. Karula rahvuspark on üks väheseid piirkondi nii Eestis kui mujal Euroopas, kus neid veel leidub. Võtmeheinte elutsüklil on keeruline ning iga taime ellujäämine varases staadiumis on sõltuv ühinemisest sobiva seeneniidistikuga, ka pole neil liikidel vegetatiivset paljunemisviisi.

Kõige tagasihoidlikuma välimusega on I kaitsekategooriaga **haruline võtmehein**

Haruline võtmehein
Foto: Meeli Mesipuu

(*Botrychium matricariifolium*), mille isendid kasvavad umbes 10 cm pikkuseks ja elutsevad väga kuivadel liivastel rohumaadel. Kidurast rohukamarast hoolimata jääb haruldane sõnajalgtaimeke väga kergesti märkamatuks. Pole ju võtmeheintel kirevaid õisi, mis pilku püüaksid, vaid rohekaskollaseid eoslaid kandev eospea. Karula RP aladelt on teada kolm leiukohta, kus

viimase 10 aasta jooksul liiki leitud. Siin paikneb ühtlasi ka Eesti suurim populatsioon, kus parimatel aastatel on isendite arv küündinud 200 ligi, kehvematel aegadel aga ei ühtegi. Peale madalseise toimub aga uus arvukuse tõus. Kõikumiste täpseid põhjuseid pole seni õnnestunud kindlaks teha. Arvatavasti on harulise võtmeheina ühe taime eluiga vaid 1-4 aastat.

Virgiinia võtmehein (*Botrychium virginianum*) on samuti I kaitsekategooriaga haruldus. Liigi isendid eelistavad kasvada kergema mullaga metsasihtidel ja kraavikallastel. Taim võib sirguda isegi kuni poole meetri kõrguseks, kuid seda vaid väga vanade isendite puhul. Erinevalt eelmisest

liigist võib virgiinia võtmeheina isend elada kümneid aastaid, kuid noorte taimede suremus on kõrge ja järelkasv seetõttu väike. Üllatuslikult leidsin 2010. aastal suure populatsiooni Rebasemõisa küla maadel vanalt kinnikasvatalt metsateelt. Varasemast ajast selle liigi leide Karula RP aladelt teada ei olnud.

Virgiinia võtmehein
Foto: Meeli Mesipuu

Kummeli-võtmeheina (II kaitsekategooria) esinemine Karula mail pole viimastel aastatel kinnitust leidnud.

Huvilisel otsijal on Karula mail kõige suurem võimalus leida **kuu-võtmeheina** (*Botrychium lunaria*), mis sarnaneb nii välimuselt kui kasvukohaeelistusega harulise võtmeheinaga. Selle varem üsna sageda liigi arvukus Eestis on samuti tunduvalt vähenenud. On tehtud ettepanek ka kuu-võtmehein riikliku kaitse alla võtta.

Kuidas võtmeheinu kaitsta

Olulisim on kaitsta viimaseid säilinud palu- ning nõmmeniite, puhastada neid pealetungivast võsast (kõige enam mänd, kask) ning võimalusel ka hilissuvel niita (eriti kanarbiku domineerimise puhul) või mõõdukalt karjatada. Tuleb jälgida, et olemasolevaid leiualasid intensiivselt ei tallataks, mõõdukas liikumine on isegi soodne, kuna aitab eostel levida. Virgiinia võtmeheina kasvukohtadel tuleb vältida vahetus läheduses metsamajanduslikke töid ja mootorsõidukite liikumist.

Meeli Mesipuu
Eesti Maaülikooli botaanik

Must toonekurg - Karula põline elanik

Karula rahvuspargi metsamaastikud on läbi aegade olnud haruldase toonela linnu elupaigaks. Must-toonekurg kuulub meil kõige rangemasse, I kaitsekategooriasse. Eestis hinnatakse selle linnuliigi arvukuseks täna 70-80 paari.

Bushnell

04-20-2011 10:30:54

Pesakaamera võimaldab jälgida pesitsemist linde häirimata. See foto on tehtud pesakaameraga

Must-toonekurg on loodusliku metsamaastiku lind, kelle elupaikades on varjulisi veekogusid. Pesitsusaegne elupaik koosneb alast, mida üks paar kaitseb teiste liigikaaslaste sissetungi eest, ja aladest, kus käiakse pesitsemise ajal toitumas. Viimastel aastatel kasutuses olnud uuenenud uurimistehnoloogiad näitavad, et must-toonekure elupaik ulatub kuni 25 km kaugusele pesapaigast.

Selle teadmise valguses on varasem arvukushinnang (Eestis kuni 120 paari) olnud üle hinnatud. Viimase hinnangu järgi elab Valga- ja Võrumaal kokku kuni 10 must-toonekure paari. Karula rahvuspargis on teada kahe paari pesitsemine, seejuures on tegu väga edukate paaridega. Kui 2010. aasta oli must-toonekurele üks kehvemaid, - teadaolevates Eesti pesades lennuvõimestus kokku kõigest 16 poega, nendest 6 poega kasvas suureks Karula pesades (mõlemas 3). See suvi oli aga must-toonekurele üle pikkade aastate üks parimaid – Eestis rõngastati kokku 44 pesapoega. Karula pesades sirgus suureks ühtekokku 7 poega (3+4) (Kotkaklubi andmed).

Karula suured laaned pakuvad hulgaliselt sobivaid elupaiku must-toonekurele. Edukaks pesitsemiseks vajab toonela lind lisaks peidulistele pesapaikadele, kus kasvab pesa tarvis suurte tugevate okstega vanu puid, ka kalarikkaid veekogusid: ojasid, kraave, tiike. Kuna meil on vähe vaatlusi must-toonekure toitumisest Karula piirkonnas, on teretulnud igasugune teave must-toonekure toitumiskohtadest ja vaatlustest. Palun andke teada kas Keskkonnaametisse tarmo.evestus@keskkonnaamet.ee või Kotkaklubile klubi@kotkas.ee

Tarmo Evestus
Keskkonnaamet
Looduskaitsebioloog

Taas kaks vana talukohta ellu äratatud

Hea meel on teada anda, et Karula on jälle rikkamaks saanud kahe vana talukoha taas kasutusele võtmise osas.

Rõõmu talu Kolski külas 1890
Foto: Rõõmu talu (Kolski) erakogu

Juba sellel sügisel peaks valmima Rõõmu talu (Kolski küla) uus elumaja, mis on püstitatud vana talukoha vanale elumaja vundamendile. Tegemist on kena tahutud palgiga ja viilkatusega majaga.

Uue-Tsilimiku talukohas (Rebasemõisa küla) käivad ettevalmistustööd uue palksauna püstitamiseks ning projekteerimisel on elamu. Uue-Tsilimiku talukoha näol on samuti tegemist vana talukohaga, kus olid säilinud vaid vanad vundamendid ja ait.

Lisaks on kuulda veel ühe vana talukoha kasutusele võtmisest, kuid sellest juba järgmistes numbrites.

Henno Peegel
Keskkonnaamet
Looduskasutuse spetsialist

Karula pärimust

Karula vallas Alakunnu talu maal asub oja, mida kutsutakse „Vilimiku“ ojaks. See oja suubub Ähijärve. Rahvasuu tema nimesaamise kohta räägib järgmist: Orjuse ajal on elanud sääl lähedal mees nimega Mikk, kes alaliselt vilistanud. Teoorjuse ajal pole ta kunagi mõisas teol käinud, vaid on alati metsa end peitnud. Kord on mõisnik teda metsas jahil olles näinud. Mikku on püüdma hakatud. Põgene-des on tahtnud Mikk üle oja hüpata kuid on oja kukkunud ja uppunud. Laip on jäänud leidmatuks. Pärast Miku uppumist on ümbruskonna rahvas ja ka mõisnik kartnud seda oja, sest sääl on nähtud Mikku kõndimas. Kui keegi taht-nud teda kõnetada on Mikk oja kadunud. Sellest usuti, et see olevat Miku vaim. Sellest on saanud oja „Vilimiku“ nimetuse.

*Reinhold Turm 47.a./1939
ERAI 243, 437/8 (1)*

Projekt „Meie Karula“

MTÜ Karula Hoiu Ühing sai SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt (KÜSK) toetust, et aidata kaasa tõhusa ja kohalike inimeste huve arvestava looduskaitse korraldamisele Karulas. Me kõik tunneme muret, et säiliksid kogukonnale olulised väärtused, et piirangute rakendamisel, looduskaitsetööde korraldamisel ja külastuse suunamisel arvestataks võimalikult palju kohalike huve.

Projekti „Meie Karula“ eesmärgiks on Karula rahvuspargi elanikkonna, Keskkonnaameti (KA), Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) ja Karula ning Antsla Vallavalitsuste esindajatest püsivalt töötava koostöökogu moodustamine, et rahvuspargi ala puudutavad otsused sünniks id ametkondade ja kohalike inimeste vahelises koostöös. Projekti jooksul töötatakse välja koostöömudel see tähendab, et millistel põhimõtetel koostöökogu hakkaks edaspidi toimima - millised otsused vajavad laiapõhjalisemat arutelu, kuidas jõuaks info kõigi osapoolteni ja kes vastutab info liikumise eest.

Lisaks koostöökogu käimalükkamisele on plaanis ka mitmeid kogukonnale suunatud ettevõtmisi – kogukonna koosolekud, simman ja talgud. Koostööd toetavaid tegevusi on planeeritud kuni 2012. a. sügiseni.

Lootusrikkalt,
MTÜ Karula Hoiu Ühing
Lilian Freiberg

Laulu ja tantsuõhtu Kaika koolimajas

6. november 2011 Võrumaa, Kaika koolimaja (Kaika küla): 18:00
Laulu- ja tantsuõhtu videvikuaja jätkuks. Saucējas, Ūtsiotsõ, Ōie Sarv ning teised.

Pärimuslaulu iluaeg „Videvikuaja Laulud“ esitleb algupärast, pärimuslikku rahvalaulukultuuri; rahvalaulikuid ja – laule kodumaalt ning mujalt maailmast. 3. - 6. november 2011 toimub üle Eesti ühislaulumisi ja õpitubasid, kus osalejatel on lisaks kuulamisele võimalus iidseid laule kaasa laulda.

NB! Kõik kontserdid on kuulajaile-vaatajaile tasuta!

Järgmise Tarupettäi koostamise koosolek toimub 1. novembril kell 9.00 Ähijärve kontoris. Ootame kõiki kaasa rääkima!

Täname kõiki autoreid ja kaasamõtlejaid! Tarupettäi on koostanud ja toimetanud: Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialist Tiia Trolla mob: 525 1552